

Mit hiszünk a mennyországról?

Óriási meglepetés

Nemrég egy barátommal beszélgettem telefonon, és említettem neki, hogy miről írok. Így reagált: „A mennyországról nem szabad másként írni, csak gyönyörűen! Az ilyen írás inkább költészetet kíván próza helyett.” A megjegyzést nagyon hasznosnak találtam, és zavarba ejtően próbára tevőnek.

A mennyország felfedezendő szépség lesz a számunkra, amelynek örökre örvendhetünk. Megpróbálok a költészet és a teljes öröm nyelvén írni róla, habár egyáltalán nem biztos, hogy alkalmas vagyok a feladatra. Mégis, azért látom szükségét ennek, mert sok, valóban hívő ember sem gondolja a mennyországot igazán gyönyörű és csodálatos helynek. Nem biztosak benne, hogy valóban a mennyországot akarják örök hazájuknak azok alapján, ahogyan azt lefestették nekik. Valahogy olyanok, mint az a kisfiú, aki a kérdésre, mit jelent

számára mennyország, azt felelte: „Tudom, mi a mennyország, tanultunk róla a hittanórán. De nem akarok odajutni, mert szívesebben élnék Észak-Karolinában.”

Nem igazán ismerek senkit, aki hasonlóan döntene, de gyanítom, sok esetben csak azért akarják az emberek a mennyek országát végső sorsuknak, mert nincs más választásuk. Hiszen a másik lehetőség rendkívül taszító. Mintha a mennyország csupán a pokol elkerülését jelentené!...

Hogyan lehet leírni a leírhatatlan szépséget? Talán annak a bevallásával kell kezdeni, hogy az emberi nyelv alkalmatlan erre. Amikor a mennyről próbálunk szólni, mindig hasonlatokat, szimbólumokat használunk. Természetesen ezek a hasonlatok is gyönyörűek. Honnan merítjük őket? Földi életünk során szerzett tapasztalatainkból, azokból az élményekből, amelyek boldogságot, örömet okoztak számunkra.

Ahogy évszázadokkal ezelőtt írták le a mennyországot, az a ma emberének talán már nem megfelelő. Minden kor a saját tapasztalataiból merít. De ahogy egyre többet gondolkodunk a mennyről, és próbáljuk hasonlatokkal, emberi szavakkal leírni, úgy döbbenünk rá, hogy ez lehetetlen. A mennyország valósága messze felülmúlja mindazokat

a gyönyörű hasonlatokat, amelyeket bármikor megfogalmaztak róla. Akárhogyan is próbáljuk, képtelenek vagyunk emberi szavakkal szólni a mennyország gyönyörűségéről. Hiszen emberi tapasztalatainkban semmi nem ér fel a mennyország csodájával. A mennyország óriási meglepetés lesz a számunkra.

Semmihez sem fogható!

Amint ezt a fejezetet írom, egy drága barátomra gondolok Nebraskából, akivel rendszeresen leveleztem. Közben derült ki, hogy rákos. A gyomrából sárgadinnye nagyságú daganatot vettek ki. Meglepő módon a körülötte lévő szövetek teljesen normálisak voltak, az orvosok viszont elővigyázatosságból kemoterápiát javasoltak neki. Egyik levelében ezt írta: „A laboratóriumi lelet figyelembevételével is inkább az erős hitet, a tiszta értelmet, az egészséges testet választom egy olyan kezelés helyett, amely méreggel bombázza azt a testet, amely egész életemben hűségesen szolgált nekem.” Amikor lelkipásztora megpróbálta meggyőzni, hogy kövesse az orvos utasításait, ezt

mondta neki: „Szóval te nem is hiszel igazán abban, amit hirdetsz! De én felteszem rá az életemet.”

Nekem így írt minderről: „Soha nem volt kételkedem afelől, hogy az élet folytatódik, és mindig kíváncsi voltam, mi következik. Egyszer azt hittek, meghalok tüdőgyulladásban. Izgatott voltam, hogy hamarosan megtudom, mi jön az élet után – aztán nagyot csalódtam, amikor felébredtem a kómából.”

Csaknem két évtizeden át leveleztünk. Végül elvitte a betegség, és most már valóban tudja, amit annyira vágyott tudni, és amit ön, kedves olvasó, és én is csak akkor tudunk meg, ha majd csatlakozunk hozzá. Azt hiszem, ha most küldhetne nekem levelet, ezt írná:

„A mennyországról próbálsz írni? Felejtsd el! Erre nem léteznek szavak. Nem számít, milyen nagyszerű élmények értek az életben, egyszerűen semmi sem hasonlítható ahhoz a boldogsághoz és örömhöz, amelyben most részem van, és örökre részem lesz! Elfelejtetted volna Szent Pál szavait, amelyeket Izajástól vett át: *»Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív fel nem fogta mindazt, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt«* (1Kor 2,9).”

Valóban, könnyű belátni, hogy a mennyország egyszerűen „túl sok” ahhoz, hogy csupán emberi szavakkal írni lehessen róla. Dante *Isteni színjátékának* olvasása elég bizonyosság erre. Laura Gascoigne kritikája egy londoni kiállításról, amely csupa, a Paradicsomot ábrázoló festményt mutatott be, így szólt: „*Akik olvasták az Isteni színjátékot, értik, milyen nehéz lefesteni a Paradicsomot. A pokol? Megragadó. A tisztítótűz? Nem rossz. A Paradicsom? Legyünk őszinték: unalmas, unalmas, unalmas.*” (Persze, Dante olvasói közül nem mindenki értene egyet ezzel az állítással.) Hasonlóan: John Milton *Elveszett paradicsoma* sokkal inkább leköti az ember érdeklődését, mint a *Visszanyert paradicsom*.

A legjobb lenne tehát kijelenteni, hogy sem én, sem más nem alkalmas arra, hogy elmondja, miben lesz részünk a halál után. A lehetetlen feladat leküzdéséhez azonban bátorságot meríték Szent Benedek szabályzatából. A 68. fejezetben Benedek bemutat egy helyzetet, amelyben az apát valami olyan feladatra kéri a testvért, amelyet az nem képes megcsinálni. Mit kell tennie ebben az esetben a testvérnek? A szabályzat szerint jeleznie kell, hogy lehetetlenségre kérték. Ha azonban az

apát mégis ragaszkodik a kéréshez, akkor életbe lép ez a szabály: *Csináld meg valahogy!*

Most tehát ennek szellemében hozzáfogok azoknak a hasonlatoknak és szimbólumoknak a megvizsgálásához, amelyeket a különböző korokban használtak a mennyország leírására. Kérem azonban az olvasót, legyen elnéző, ne várjon túl sokat. A szimbólumok némelyike esetleg elnyeri majd a tetszését, míg más hasonlatok nem. Ha valamelyik úgy hat önre, hogy esetleg tökéletesnek gondolja, feltehetőleg azt a hibát követi el, hogy a hasonlatot valóságosnak képzei. Ezek a szimbólumok ugyanis talán mondanak valamit a mennyről, de sem külön-külön, sem együttesen nem tudják kifejezni annak teljességét, amit a mennyország jelent.

A mennyország: Isten maga

Mielőtt folytatná az olvasást, álljon meg egy pillanatra, és gondolkozzon el azon, mit jelent az ön számára a mennyország.

A hasonlatok betű szerinti értelmezése összezavarhatja az olvasót, mert azt a helytelen felfogást sugallja, hogy a mennyországot egy „történelmen és földrajzon kívüli” helynek akarja láttatni, ahová

William H. Shannon

(1917–2012)

1917. december 6-án született Rochesterben (New York). Szülei mély katolikus nevelésben részesítették őt és öccsét, Harryt.

1934. június 5-én William Kearvey püspök pappá szentelte a Szent Szív katedrálisban.

Úgyanitt két évig szolgált káplánként, majd a Nazareth College-ba hívták tanítani. Ekkortájt került kapcsolatba a Szent József nővérekkel, és ez a kapcsolat élete végéig megmaradt.

1953-ban doktorált az Ottawai Egyetemen, majd 1958-ig további tanulmányokat folytatott. Utána a vallástudományok professzorává nevezték ki, és nyugdíjazásáig, 1982-ig tanított. Egyetemi munkássága mellett továbbra is papi szolgálatot látott el a Nazareth College-ban.

Az 1970-es években kezdte el tanulmányozni Thomas Merton írásait, és több tanulmánykötetet

is írt róla. Később ő lett az alapítója és első elnöke a Thomas Merton Nemzetközi Társaságnak.

Tudományos munkássága mellett életében ugyanolyan fontos volt a lekipásztorkodás. Egészen haláláig szolgált a rochesteri Szent József nővérek által fenntartott idősek otthonában. Jelen könyve is mintegy ennek a szolgálatnak a gyümölcse; azoknak írta, akik „még itt vannak, de már majdnem ott is”.

Szokatlanul személyes utószó a kiadótól

Szeretném elmesélni, hogyan került kiadónkhoz ez az értékes könyv, miért éppen mi jelentethettük meg. Tudom, hogy ilyesmit általában nem szoktak leírni kiadói utószóban – de mindjárt érthető lesz, miért teszem ezt mégis. Úgy érzem ugyanis, hogy a könyv története mélyen összefügg a könyv tartalmával.

Gyakran járok szentmisére a ciszterci nővérek Regina Mundi Apátságába. Az egyik nyári reggel megszólított Skolasztika nővér, és megkérdezte, ajánlhatja-e kiadónkat „kedves testvérenek”, Jaschkó Balázs atyának, aki szeretne idehaza megjelentetni egy könyvet a túlvilágról. Természetesen igent mondtam, és így kezdtem levelezésbe az idős jezsuita páterrel.

Mint kiderült, Balázs atya 45 évig hűséges lelkiatyaként szolgálta a kanadai magyar híveket. Búcsúmiséjére azt kérte, ajándék helyett inkább segítsék őt abban, hogy William Shannon atya

könyvét magyar fordításban eljuttathassa az itteni katolikusoknak. Így is történt.

Skolasztika nővér az első pillanattól kezdve élénk figyelemmel kísérte a kötet körüli munkálkodást. Mindig igazi gyermeki örömmel faggatott, hogyan haladunk. Soha nem felejttem boldog mosolyát, amellyel ráragyogott mindenkire, akivel csak találkozott. Senki nem távozhatott tőle mosolytalanul! Önkéntelenül is teljesítette, amire Teréz anya kérte nővéreit: „*Gondoskodjatok arról, hogy akivel talákoztatok, boldogabb legyen a veletek való együttlét után, mint amilyen előtte volt.*”

A magyar fordítás kéziratát 2017. február 10-én délelőtt kaptam kézhez. És ennek a napnak az estéjén költözött haza Skolasztika nővér a mennyei hazába. Ez a nap védőszentjének, Szent Skolasztikának az ünnepnapja is egyben.

Ennyi egybeesés nem lehet véletlen!

Ezért vélem úgy, hogy ennek a könyvnek nemcsak *itt*, hanem *odaát* is segítője Skolasztika nővér. Az ő idős korában megélt szép élete, majd halála amúgy is tökéletes illusztrációja lehet mindannak, amit e műben olvastunk az Istenben eltöltött öregsegről és arról, hogyan lesz könnyű az út a túlvilág felé...

Nagy Alexandra

Csongor
Skolasztika nővér
(1931–2017)

*A könyv megjelenéséért sokaknak tartozunk
kiemelt és megkülönböztetett köszönettel.*

Cságoty Pálnének a fordításért

Jaschkó Balázs jezsuita atyának
a lektorálás és a magyar nyelvű
kiadás megjelenésének meg-
szervezéséért.

A torontói Árpád-házi Szent Erzsébet egyházköz-
ség tagjainak, a St. Elizabeth Home Society-nek,
valamint a Jézus Szíve Nővéreknek a magyar ki-
adás költségeihez felajánlott adományaikért.

A kötet útmutatói

A fordító előszava	5
Előszó	7
Bevezetés	11

I. INNEN

A halál kapuján át az új életbe	
„A halál roppant közelsége”	15
A szent pillanat	17
Az élet vége – vagy kezdete?	19
Az új és csodálatos élet kezdete	
Fontos különbség: haldoklás és halál	22
A haldoklás elszenvédése	23
Fokozatos elszakadás	25
A közeledő halál tudata	30
Életünk legfontosabb cselekedete	
Hazamegyünk	33
Amikor meglátjuk Isten arcát	34
Amikor meglátjuk saját arcunkat	35
A halál pillanatában	37
Halandó és halhatatlan	39

Isten nem holtaké, hanem az élőké

Mi történik az itt maradottakkal?	43
Halhatatlan, örök élet	46
Feltámadás, nem felélesztés	47
Az új teremtés	49
Örök élet – test és lélek egysége	53
Szabadon a halandó élet korlátaitól	55

Két fontos kérdés

Mit tanít az egyház a hamvasztásról?	57
Mit tanít az egyház a szervadományozásról?	61
Hogyan lehet valaki donor?	63

II. ÚTKÖZBEN

Úton az örök élet küszöbéhez

Az élet alkonyán	67
Az elengedés művészete	69
Boldogságok az élet alkonyán	71
A fiatalok által megértett boldogságok	72
Nyereségek életünk alkonyán	73

Az öregedés utolsó szakasza

Ön mennyi ideig akar élni?	76
A haldokló beteg orvosi gondozása	78
Az élet meghosszabbítása	80
Fontos szakkifejezések	83
Lélegeztetőgép – kikapcsolva...	84

Terri Schiavo	85
A pápa az élet védelmében	88

A haldokló betegek palliatív gondozása

A kezdetek	93
A Szent József Hospice	94
Hospice: az „enyhítő” gondozás	96
Két félelmetes pillanat: a születés és a halál	98
A palliatív gondozás	99
A haldoklás öt szakasza	103
Hogyan működik a hospice?	105
Hospice hazánkban	106

A haldokló betegek lelkipásztori gondozása

Nem utolsó kenet!	108
A szent kenet szertartása	110
Ki veheti fel a betegek szentségét?	112
A szent útravaló	113

Gyász idején

A legfájóbb veszteség	114
A gyász feldolgozásának öt szakasza	115
Segítség gyásunkban	117
Gyászszertartások	118
Hirtelen és váratlan halál	119
Előre látott fájdalom	121
A gyermekek és a halál	122
Hogyan beszéljünk a gyermekeknek a halálról?	125

Néhány gyakorlati tudnivaló életünk alkonyán	130
Szükséges információk és iratok	130
Meghatalmazás	132
Rendelkezés a mesterséges életben tartásról	132
„Nem kérek újraélesztést”	134

III. ODAÁT

Mit hiszünk a pokolról?

„Kénköves pokol”?	137
„A pokol mi magunk vagyunk”	141
A pokol mint megsemmisülés	143

Mit hiszünk a tisztítóhelyről?

A tisztítóhely mint megtisztulás	146
Az örök élet és az idő	150
A valódi név	151
Reinkarnáció	153
Limbus – a pokol tornáca	156

Mit hiszünk a mennyországról?

Óriási meglepetés	159
Semmihez sem fogható!	161
A mennyország: Isten maga	164
A mennyország mint megérkezés	166
A mennyország mint emlékezés	168
A mennyország mint az egyetlen igazi otthon	170
Találkozás szeretteinkkel	172

Halottaink nincsenek távol...	174
Levél a mennyországból	175
Az Éden kertje	177
Örök nyugalom és pihenés	179
A dicsőséges királyi város	181
Állatok a mennyben?	185
Látni fogjuk az Úr arcát	186
A „legeslegtelibb” öröm	188
Mindörökké benne élni a szeretetben	191

Kérdések az üdvözültekről

Milyen testük lesz?	194
Milyen öregek lesznek?	195
Lesz szerelmi élet a mennyben?	198
Kik lesznek a mennyben?	199

Jegyzetek	205
William H. Shannon (1917–2012)	209
Szokatlanul személyes utószó a kiadótól	211